Prisimenant Algirdą Taurinską – buvo ypatingai taurios širdies ir gyveno dėl mokinių

Palangos senosios gimnazijos 1961-ųjų metų abiturientų laida drąsiai gali pretenduoti į daugiausiai klasės susitikimų suorganizavusių klasiokų titulą. Per 62-ejus metus jų būta gal ir pora šimtų – mažiausiai po kelis per metus. Ir šiandien likę 6 bendraklasiai vis dar reguliariai susitinka.

1959 m. tuometės Palangos vidurinės mokyklos 9B klasė su auklėtoju. Pirmoje eilėje iš kairės: Vanda Baužytė, Nina Paulauskaitė, Stasė Zamblauskaitė, klasės auklėtojas, fizikos mokytojas Algirdas Taurinskas, tuomečio Valstybinio pedagoginio instituto fizikos specialybės studentas, Palangoje atliekančiu praktiką studentas, Vilma Vigelytė, Aldona Steponavičiūtė (dabar – Šeduikienė), Živilė Vyšniauskaitė. Antroje eilėje: Stasys Metrikis, Reinholdas Dėjus, Alfonsas Valatka, Albina Petrutytė, Dalia Rudytė, Teresė Skersytė, Ona Kalvytė, Marytė Razmutė, Vida Gedvilaitė, Rudolfas Tukleris, Danutė Gerybaitė, Edmundas Kryževičius.

Susiburia draugėn iš visos Lietuvos

Tik keli iš jų begyvena Palangoje – Aldona Šeduikienė (atlikėjos Jurgos Šeiduikytės mama), buvusi Steponavičiūtė, ir Pranas Knieža, tarptautinės klasės sporto meistras, daugkartinis dviračių sporto čempionas, šiandien palangiškiams žinomas kaip nagingas dviračių meistras. Kiti išsibarstę po Vilnių, Kauną ir Raseinius.

Šis unikalus Palangos senosios gimnazijos alumnų būrelis su Palangos kurorto muziejaus direktoriumi Jūračiu Liachovičiumi netgi svarstę surengti ypatingą buvusių gimnazistų susitikimą.

„J. Liachovičius už mus buvo metais jaunesnis, – pasakoja tuometės Palangos vidurinės mokyklos 1961 m. laidos abiturientė Živilė Vyšniauskaitė (dabar – Lembutienė), dabar gyvenanti Raseinių rajone. – Visas mūsų būrelis susirinkome į muziejaus atidarymą. Su Jūračiu atpažinome vieni kitus. Jis buvo sumanęs paskelbti konkrečią datą ir valandą, kad įvyktų mūsų laidos abiturientų susitikimas, bet jam mirus to nebepavyko įgyvendinti.“

Mokėjo pasitikėti mokiniais

Živilė nori pasidalinti prisiminimais apie ryškų mūsų mokyklos pedagogą, savo buvusį auklėtoją: „Nuskambėjęs Palangos Senosios gimnazijos šimtmečio jubiliejus turbūt sujudino daugelio buvusių abiturientų atminties kraitį. Tikrai žinau, kad besikeičiančiame pedagogų kolektyve ryški asmenybė, įsitvirtinusi daugumos prisiminimuose, yra fizikos mokytojas Algirdas Taurinskas. Tada paauglių akimis auklėtoją matėme kaip pagyvenusį žmogų – galėjai vos įžvelgti sidabrą smilkiniuose, dabar 1959 m. nuotraukoje regiu dar visai jauną žmogų.“

„Tikrai gerbėme, mylėjome šį reiklų pedagogą, – tęsia mintis moteris. – Tik jau išėję iš mokyklos sužinojome, kad pagal išsilavinimą jis ruošėsi būti lietuvių kalbos ir literatūros mokytoju, bet mokykla tokį specialistą jau turėjo, o fiziko – ne. Tad jam ir pasiūlyta dėstyti šį dalyką. Matyt, mokytojo gabumų ir potraukio šiai disciplinai tikrai turėta. Šitai liudija įdomiai, su meile dėstyta fizika ir daugelį respublikoje pranokstantys palangiškių jaunųjų technikų būrelio darbai, įvertinti galimybe juos demonstruoti Maskvoje Visasajunginėje liaudies pasiekimų parodoje.“

A. Taurinsko vadovaujamą Jaunųjų technikų būrelį lankęs P. Knieža prisimena: „Mokytojas pasiūlė idėją sukurti XX amž. 6-o dešimtmečio kaimo gyvenvietės maketą. Vieta turėjo būti elektrifikuota, privalėjo veikti automatinis laukų laistymo įrenginys bei kitokia to laikotarpio technika. Pradėjus darbus mokytojas vis pasiūlydavo kuo nors praturtinti kuriamą maketą.“

Minėtoje parodoje palangiškiai savo kūrinį įkurdino vienos salės centre. Čia jį A. Taurinskas atvežė kartu su technikų būrelio nariu P. Knieža.

„Kažkodėl netikę modeliuose panaudoti laidai, – prisimena buvęs mokinys. – Parodos darbuotojai davė kitus ir turėjau daug darbo, juos keisdamas. Mokytojas dėl prasidedančių egzaminų negalėjo ilgiau būti, todėl išvažiavo į Lietuvą, o demonstruoti veikiantį maketą svetimoje šalyje paliko mane, devintaklasį. Išbandymas buvo rimtas! Tačiau taip pat jutau didelį mokytojo pasitikėjimą mano savarankiškumu. Žinoma, daug nerimo patyrėme abu.“

Be P. Kniežos, aktyviausi bendraamžiai būrelyje buvę Alfonsas Valatka ir Arūnas Riauka.

Pranas mena ir kitą išvyką – į pasiekimų parodą važiavusi 40-ies Lietuvos mokinių ir pedagogų grupė, su palangiškiais – mokytojas Algirdas Taurinskas.

Mokytojas niekada nešoko

Iki šiandien reguliariai susitinkėjanti klasiokų grupelė priklausė dieninei pamainai.

„Tais metais mokyklą baigėme dvi klasės, bet viena – dieninė, kita – vakarinė. Mano dienoraštyje buvo parašyta, kad tik išleistuvės būtų ne su vakariniais, – šypsosi Živilė, tęsdama prisiminimus. – Nors toje vakarinėje klasėje nemažai mokėsi ir mūsų buvusių draugų. Kai klasės formavosi, buvo 1959-ieji, tad aš buvau įsitikinusi, kad vakarinę pamainą kiti rinkosi iš vargo – reikėjo užsidirbti. Bet man teko pakalbėti su Liucija Navickaite (dabar jau išėjusi amžinybėn). Išgirdusi mano svarstymus ji man pasakė: „Ką tu! Merginos į vakarinę pamainą išėjo dėl to, kad galėtų vaikščioti į šokių vakarus Kultūros namuose (kur dabar įsikūręs muzikos klubas „Ramybė“). Mat dieninio skyriaus mokiniams į šokius nebuvo galima eiti. Kažkokia etika neleisdavo. O *vakariniai* dauguma dirbo, jiems leisdavo.

Kadangi daug metų gyvenau bendrabutyje (dabar – Vasario 16-osios g.), mus bendrabutyje nuvarydavo miegoti, o vakariniams pamokos kaip tik baigiasi. Jie ateidavo ant *bendrabutiškių* kalnelio paslidinėti. Triukšmaudavo, tad sunku būdavo užmigti.“

Iš bendrabučio laikų Živilė mena ir ilgai vakarais fizikos kabinete degančią šviesą bei ten triūsiantį mokytoją A. Taurinską: „*Bendrabutiškiai* kartais išdrįsdavome nekviečiami užeiti ir pakalbinti mylimą pedagogą. Esame prašę, kad jis pagrotų smuiku. Pagrojo. Esame užklausę, kodėl mokytojas niekada nešoka. Vakarų metu atsirasdavo drąsuolių merginų, kviečiančių budintį mokytoją salėje smagiai pasisukti. Tokiu atveju ilgai plodavome, bet mokytojas tik atsisakinėjo ir nuo kėdės niekada nepakilo. Aplankytas kabinete ir papasakojo, jog anksti pradėjo groti savo mokyklos orkestrėlyje – pasirodydavo scenoje ir nuolat muzikuodavo pasilinksminimo vakaruose, todėl nebuvę progos pačiam šokti.“

Nesijuokdavo – nebent santūriai nusišypsodavo

Koks mokytojas buvo pamokose?

„Dalyką dėstė labai suprantamai, tikrai buvo įdomu, bet įstabiausia tai, kad rasdavo laiko mokinius vis apklausti iš senokai nagrinėtų temų. Pavyzdžiui, atsakinėdamas sausio mėnesį galėjai gauti aiškinti klausimą, nagrinėtą rugsėjį. Todėl prieš egzaminą nepatyrėme įtampos, jog reikia daug pakartoti – nieko neužmiršome. Net malonu su šypsena prisiminti, kaip kartą dėl darbų namuose neišmokau to, kas užduota. Pakviesta atsakinėti sakau, jog nemoku tik šios dienos temos. Mokytojas liepia sėstis – rašysiąs dvejetą. Stoviu prie lentos ir prašau, kad duotų bet kurį klausimą iš metų kurso. Fizikas pakartoja reikalavimą sėstis, aš – savo prašymą. Nuleidęs galvą nusišypso, pateikia kitą klausimą ir ... parašo penketą. Klasės draugai tą ginčą net užfiksavo piešinėliu mano fizikos sąsiuvinyje... O mokinį, dažniau parodantį nesidomėjimą fizika, mokytojas nedelsdavo „proforientuoti“: „Tai ateityje ruošiesi griovius kasti...“

Mokytojas A. Taurinskas su mokiniais fizikos kabinete, mediniame mokyklos pastate dabartinėje Vasario 16-osios gatvėje 1960 m. Palangos senosios gimnazijos archyvo nuotr.

Antras iš kairės su smuiku – Mokytojas A. Taurinskas. 1970 m. Dainų šventė Vilniuje.

2002 m. Palangos senosios gimnazijos 80-mečio jubiliejus. Iš kairės: Ž. Lembutienė (buvusi Vyšniauskaitė), A. Šeduikienė (Steponavičiūtė), Genovaitė Šimkūnienė (Keraitė), Marytė Pajedienė (Kauliutė), mokytojas A. Taurinskas, Leonilė Mulevičienė (Andriekutė), Liucija Giedrienė (Navickaitė).

Živilė prisimena, kad auklėtojas buvęs itin santūrus: „Jei jam patikdavo koks mūsų poelgis ir posakis, jis nuleisdavo galvą ir nusišypsodavo. Besikvatojančio nesu mačiusi, emocijų raiškiai nereikšdavo. Ir apskritai turėjo tik jam būdingų poelgių.“

Auklėtiniai buvo pedagogo šeima

A. Šeduikienė, buvusi Steponavičiūtė, bene geriausiai prisimena išvykas su auklėtoju: „Važiavo su mumis į žygį dviračiais Nidon, visi žiūrėjome spektaklį „Romeo ir Džiuljeta.“ Mus vežė Klaipėdon į „gamybinę“ ekskursiją: lankėmės dideliame laive, keliose gamyklose. Labai įsiminė anuometė kelionė iš Klaipėdos: šaltą, lietingą rudens dieną važiavome atviru sunkvežimiu. Gelbėdamiesi nuo lietaus ir vėjo glaudėmės vieni už kitų. Mokytojas stoiškai priėmė šaltį, niekaip nuo jo nesigūždamas. O mūsų draugiškas dangstymasis buvo įvertintas kitą dieną: „Aš pamačiau, koks jūsų moralinis veidas.“ Kitąkart, pamatęs mergaitę per pamoką atsisėdusią suole su berniuku, liepė pereiti kitur: ką pagalvosią apie mūsų mokyklą kokie nors svečiai-*vizitatoriai*. Arba štai kelių dienų išvykoje įsikūrėme nakvynei. Mokytojas vaikščiojo aplink vis pašviesdamas į mus prožektoriumi. Supratome, jog toks elgesys ir vertinimas yra itin griežto auklėjimo tarpukariu, asketiškos mokytojo pasaulėjautos rezultatas. Jis pats šeimos neturėjo. Mes, mokiniai, buvome jo šeima, todėl tiek laiko mums ir skyrė. Jautėm mokytojo meilę ir rūpinimąsi mumis.“

Aldonos atmintyje išliko tik mokytojui būdingi santūrūs judesiai, jo drovumas, taurumas: „Juk net ir pavardė – Taurinskas! Kai mes, vaikai, norėdami išsisukti nuo sunkios pamokos, gudraudami paprašydavome pagroti smuiku, jis nuleisdavo galvą, perbraukdavo sau per plaukus ir klausdavo: „Ar tikrai?“ Ir tik po kelių tokių pasitikslinimų imdavo smuiką į rankas. Žinoma, ne visada ir priprašydavome...“

„Turėjo savo požiūrį. Sakydavo: „Prijungi tą prie to, ir teka elektros srovė. Ir viskas čia aišku – energijos tekėjimas. Tad koks Dievas?“. Jis nebuvo karingas ateistas, kuris įtikinėtų. Po daug metų jo kažkas paklausė, ar tikrai jis tikėjo tuo, ką kalbėjo, ar darė tai, kaip tada reikėjo. Atsakė, kad dalinosi tuo, ką tikrai galvojo, ką jautė. Tai daro garbę žmogui, kad jis neveidmainiavo“, – pasakoja A. Šeduikienė.

Viskas taip gyva ir brangu

Šiai moksleivių laidai mokytis naujai pastatytoje Gimnazijoje Jūratės gatvėje neteko. „Mes tik dalyvavome atidaryme, bet čia jau nebesimokėme. Dar įteikėme gėlių savo mieliems mokytojams“, – prisimena Živilė.

Šie, ko gero, draugiškiausi bendraklasiai Lietuvoje, visa gyvenimą rūpinasi ne tik vienas kitu. Prieš kokį dešimtmetį užsimojo surasti savo mylimo auklėtojo kapą Klaipėdoje.

„Kadangi jis neturėjo artimųjų, tik kelias pusseseres, labai bijojau, kad nebūtų apleistas kapas. Buvau nusprendusi tokiu atveju netgi skelbti sąskaitą ir rinkti pinigus paminklui, – pasakoja Ž. Vyšniauskaitė-Lembutienė. – Kapų sargas parodė mums kapinių žemėlapį, netgi leido su automobiliu privažiuoti, kadangi mokytojo kapas buvo toli, pačiame gale. Aplinkui – nežinomų žmonių kapai, susmeigti mediniai kryželiai su užrašais „nežinomas vyras“ ar „nežinoma moteris“. Tačiau ant mokytojo kapo, kad ir apžėlusio – kuklus paminkliukas su vardu ir pavarde. Buvome keturiese – nuravėjome, padėjome gėles, kurias atsivežėme. Ir tam tikras džiaugsmas – kad kapas pažymėtas, bet ir liūdesys, kad ne Palangoje, kur jis tiek ilgai dirbo, kur visi jį pažinojo. Mano klasė turime tokį įprotį, kai būdami keliese, bent dviese, nuperkame žvakučių, apeiname Palangoje savo klasės draugų, mokytojų kapus. Ir labai liūdna, kad A. Taurinskas ne čia. Bet jo suteiktos žinios, ir Mokytojo poelgiai bei asmenybės spalvos yra mūsų gyvenimiškojo kraičio dalis. Atverti jį visada miela: pamatai, išgirsti tai, ką nutolina laikas, bet neištrina – viskas taip gyva, brangu, artima.“

Ir po šimto metų Gimnazijos fizikai ir biologai su moksleiviais vis dar ieško gamtos stebuklų

Šiandien Palangos senojoje gimnazijoje fizikos paslapčių jaunuosius palangiškius moko dvi pedagogės – fizikos mokytoja ekspertė Liucija Mončienė ir metodininkė Marina Stonienė. Kitą socialinių mokslų discipliną – biologiją – Gimnazijoje dėsto šio dalyko mokytoja ekspertė Daiva Urbštienė ir vyresnysis mokytojas Edvinas Piktuižis. Štai ką šimtmečio sulaukusios Gimnazijos rubrikoje „Kai gurkšteliu jūros“ šie mokytojai kalba apie savo meilę dėstomam dalykui ir mokiniams.

Liucija Mončienė: einu su mokiniais protu ir širdimi suvokti beribio gamtos pasaulio

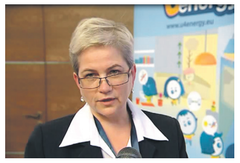

Dar besimokant mokykloje mane domino gamtos mokslai bei tos disciplinos, kurios suteikdavo man daugiausiai laisvės ir erdvės kūrybai. Didelę įtaką padarė pedagogai, kurie dirbo kūrybiškai ir mus skatino kurti. Tad į mokyklą – žinių šventovę – atėjau be pašaukimo, tačiau supratusi, kad dirbsiu prasmingą darbą, tobulėsiu ir kursiu. Laimingas žmogus tas, kuris gale save realizuoti kūryboje. Tad su mokiniais kūrėme, tyrinėjome, ieškojome fizikinės prasmės M. K. Čiurlionio kūryboje (tyrinėjimo pėdsakų galima rasti internetiniame tinklapyje kopos.lt/fizika/pasaka.php), ryšio tarp saulės aktyvumo ir Palangos miesto gyventojų mirtingumo, gimstamumo, įvairiomis ligomis sergančių ligonių skaičiaus, nagų augimo greičio. Eilę metų moksleivių projektinis darbas „Saulės audrų aidai Pajūryje“ Europos Sąjungos jaunųjų mokslininkų konkurso nacionaliniame etape astronomijos sekcijoje buvo pripažįstamas geriausiu ir perspektyviausiu tiriamuoju darbu“.

Kūrybiškumui ugdyti esu parengusi fizikos pamokų sistemą, kuri 2011 m. buvo pripažinta inovacija Lietuvoje ir pristatyta Europos mokytojų novatorių forume kaip projektas „Fizika kūryboje ir kūryba fizikoje“.

Per savo darbo metus teko pasidžiaugti ir aukštais mokinių pasiekimais Lietuvos fizikos ir astronomijos olimpiadose, fizikos kūrybinių darbų konkursuose. 2007 m. LR vyriausybės konkurse „Naujasis knygnešys“ buvo pripažinta labiausiai informacinės visuomenės plėtrai nusipelniusiu žmogumi regione, o 2010 m. pripažinta geriausia 2009 m. Lietuvos IKT lydere.

Tiek praeities, tiek ir dabarties Gimnazijoje visada buvo svarbus mokinių ir mokytojo minties rezonansas, kad suprastume, kad kurtume, kad surastume gamtoje stebuklą. Tad, „kai gurkšteliu jūros“, sustoju, apsižvalgau ir einu su mokiniais protu ir širdimi suvokti beribio ir paslaptingo gamtos pasaulio dalelės.

Marina Stonienė: mokytojas atsakingas dėl kiekvieno mokinio sėkmės

Esu Palangos senosios gimnazijos fizikos mokytoja, taip pat baigusi šią mokyklą. Buvau gera mokinė: sekėsi tiek tikslieji, tiek humanitariniai mokslai, bet pasirinkau tiksliųjų mokslų kryptį ir fiziką pabaigiau diplomu su pagyrimu.

Dirbdama mokytoja jaučiu didžiulį malonumą, nes mokau jaunąją kartą. Šį kelią pasirinkau, nes myliu vaikus, noriu, kad jie pažintų pasaulį, taip pat siekiu prisidėti prie jų gyvenimo pokyčių, kad Gimnazijoje jaustųsi ypatingi, saugūs ir užtikrinti dėl savo sprendimų. Todėl kaskart įėjusi į klasę stengiuosi skleisti pozityvią energiją, šypsotis, megzti ir palaikyti asmeninius ryšius.

Mokytojas, ugdydamas jauną žmogų, prisiima didžiulę atsakomybę, todėl labai stengiuosi sudominti savo dėstomu dalyku, kad mokinys į gyvenimą išsineštų kuo didesnį žinių bagažą. Be to, labai svarbu gerai pažinti vaikus, kad kiekvienam būtų galima parinkti tinkamą mokymo būdą.

Esu įsitikinusi, kad mokytojas turi išsiskirti absoliučiu pozityvumu, darbštumu, būti atsakingas dėl kiekvieno mokinio sėkmės.

Linkiu visiems mokytojams laikyti aukštai iškeltas galvas, sėkmingai dirbti savo darbą ir ruošti vaikus gyvenimui.

Su mokiniais pasidalinčiau tokiais gyvenimiškais patarimais: viską atlikti laiku, darbus planuoti iš anksto, priimti kritiką ir keisti veiksmų planus, kelti sau reikalavimus, apmąstyti darbo metodus ir mokytis iš klaidų.

Daiva Urbštienė: per milijonus metų išbandytoje gamta telpa visa žmonijos išmintis

Paauglystėje visada sakydavau, kad būsiu bet kuo, tik ne mokytoja... Gyvenimas kartais keistai sudėlioja dalykus...

Mokytoja dirbti pradėjau dirbti visai atsitiktinai ir labai nenoromis. Dabar šis darbas man yra labai svarbus, dažniausiai rytais į mokyklą keliauju labai geros nuotaikos, žinodama, kad sutiksiu savo mokinius klausiančiom ir spindinčiom akim bei mielus kolegas, su kuriais per kavos pertraukėlę smagiai pašnekėsim apie gyvenimą.

Neturiu jokios ypatingos mokymo filosofijos, tačiau esu įsitikinusi, kad geriausiai visko išmokstama tai darant praktiškai. Džiaugiuosi turėdama galimybę mokyti to, kas man pačiai yra įdomu. Juk biologija yra pats nuostabiausias mokslas! Kone kasdien mane vis kas nors jame nustebina. Dabar aiškiai suvokiu, kad gamtoje telpa visa žmonijos išmintis, tik ji – pati tobuliausia, nes išbandyta per milijonus metų.

Jei galėčiau, keisčiau visuomenės požiūrį į mokytojo profesiją, juk dažnas mano, kad mokytojais tampa tik tie, kam nepasisekė „prasimušti“ kitose srityse. Toks požiūris labai liūdina, nes matau kolegas, kurie yra tiesiog puikūs profesionalai, ir net neabejoju, kad dauguma jų sėkmingai galėtų dirbti kitus darbus. Suprantu, kad jie dirba mokykloje, nes tame mato didelę prasmę.

Pati mokykloje buvau tyli stebėtoja, man gerai sekėsi matematika, chemija ir anglų kalba. O biologiją pasirinkau dėl savo močiutės, kuri visą gyvenimą dirbo eigule, jautė gamtą, vesdavosi mane į mišką ir pasakodavo apie jį. Ir dabar keliaudama didžiausią sielos džiugesį pajuntu būdama laukinėje gamtoje.

Mokiniams pataručiau susirasti užsiėmimą, kuris jiems tikrai patiktų, ir tobulinti save toje srityje. Būtinai mėgaudamiesi tuo, ką darote, nepamirškite kartais žvilgterėti ir už kitų durų. O gal ten taip pat yra įdomių dalykų? Nepraraskit smalsumo, jauskit visus gyvenimo skonius.

Edvinas Piktuižis: mokytojo darbas kaip jūra – pilnas netikėtumų ir iššūkių

Jūra nuolat mainosi ir nebūna tokia pati kaip vakar. Taip ir mokytojo darbas kupinas netikėtumų ir iššūkių. Kartais „plaukti“ lengva, o kartais tenka įveikti dideles audras ar net gurkštelti sūraus jūros vandens. Tačiau visa tai reikia priimti kaip pamoką, kuri grūdina ir brandina žmogų.

Kaip laivo kapitonas nežino, kokia jūra jį pasitiks, taip ir mokytojas nežino, ko tikėtis iš naujos dienos. Galima gerai pasiruošti pamokai, tačiau neįmanoma pasiruoši tam, su kokia nuotaika mokinys ateis į klasę. O nuo to labai daug kas priklauso. Čia ir paaiškėja, koks kapitonas yra mokytojas. Jei jis sumanus ir išmintingas, tai situaciją suvaldys, jei ne – laivas kranto gali ir nepasiekti.

Mokytojo darbas tuo ir įdomus, kad jame nėra monotonijos ir kiekviena diena atneša vis naujų situacijų, patirčių. O norint, kad sektųsi, nevalia pamiršti, jog mokiniai yra tokie patys žmonės kaip ir mokytojai. Tiesa, jiems kartais trūksta patirties, tačiau nė vienas negimė viską mokėdamas. Ne be reikalo sakoma: „Kantrybė – dorybė“.

Tad baigdamas savo mintis tiek mokytojams, tiek mokiniams noriu palinkėti būti kantresniems ir supratingesniems, nes tik dirbdami kartu galėsime surasti tą jūroje paskendusį lobį.